

ligger i selve Constructionen. Det er en given Ting, at vore Vogne i Almindelighed lide af den store Mangel, at Axlerne ikke ere lige, og Hjulene ikke staae ret op; Hjulene styrte i Almindelighed i meget betydelig Grad, og dette tilveiebringer en stærkere Friction, hvilket igjen forøger Træktyngden af Vognen i en uhenfigtsmæssig og ufornøden Grad. Dette vilde ganske væsentligt undgaaes, naar Vognene og Bøisporene indretteedes saaledes, at Hjulene kunde staae ret op, og Axlerne staae lige ud. Naar nu det ærede Medlem indvender, at der paa visse Steder er saadanne Forhold tilstede paa Grund af Valler o. s. v., navnlig paa de mindre Veie, at det kunde være besværligt at slæbe saadanne Vogne opad, saa vil jeg bede ham erindre, at paa enkelte Steder finder dette Forhold allerede Sted nu. Der er ikke saa saa Steder, hvor det allerede nu er vanskeligt at trække enhver Vogn opad; men den eneste Udvei til at faae dette forandret, er den, at vore Sogne vedligeholde deres Veie bedre og derved udjævne flige Ulemper, der jo navnlig fremtræde paa Sjælland og i Sylland, hvor der er haffede Egne, medens de træde mindre stærkt frem f. Ex. paa Sjælland. Som sagt, der er ingen Nødvendighed for, at en Vogn, fordi den bygges med bredere Spor og med restaaende Hjul og lige Axler, bliver specifikt tungere at trække op ad haffede Veie, end vore nuværende Vogne ere det. Vi have jo Erfaringer i saa Henseende; vi have paa de større Gaarde ikke blot enkelte Vogne, saaledes som den ærede sidste Taler meente det, men — og dette fremgaaer af den Betænkning, der er udfkommen om hele denne Sag — det er til min Overraskelse blevet oplyst for flere større Gaardes Vedkommende, at Forpagtere og Gæere i Erkjendelse af, at det var en væsentlig Fordeel, have anskaffet til alt Brug Vogne med betydeligt større Sporvidde end dem, vi i Almindelighed have, og at de ikke have andre Vogne at færdes med enten paa Veiene eller paa deres egne Marker. Nu vil maafee det ærede Medlem svare mig: Men saa fjære de altid med disse bredere Vogne og fjære altsaa et bredere Spor ind. Ja, det er ganske rigtigt; men naar vi Alle fjærte med disse bredere Vogne, saa fjærte vi

snart dette bredere Spor ind, og de Bausfeligheder, der i dette Dieblit vise sig paa mange Steder for at bruge Vogne, der ere bredere end dem, vi sædvanlig bruge, svinde da bort. Naar man taler om, at den specifikke Tyngde skulde vise sig betydeligt større ved saadanne Vogne, og at denne Bausfelighed især vilde træde frem, naar de skulde slæbes opad, saa kan dette gjælde for de Vogne, der ere paa-tænkte byggede af Krigsministeriet; men det er ikke nødvendigt, at det Samme bliver Tilfældet med Vogne, der bygges til Landbrug. Disse kunne nemlig meget godt bygges saaledes, at de ikke blive specifikt tungere end de nuværende Vogne, selv om der gives dem en Brede imellem Hjulene, der svarer til den, som Krigsministeriet ønsker at give sine Vogne.

Ordt: Efter det Foredrag, vi have hørt af det ærede Medlem for Sørs Amts Afd. Balgfreds (Holstein), forekommer det mig, at jeg burde bringe ham en Tak, fordi han har udtalt sig med den Sagkyndighed, der gik igjennem hans Foredrag, om dette Spørgsmaal om Vognes Construction. Det forekommer mig, at dette Spørgsmaal er af væsentlig Betydning for Hæren og derigjennem ogsaa for Landet. Det er nemlig sikkert, at Hæren behøver i Tilfælde af Krig et meget stort Antal af Færdselsvogne. Den maa have mange af dem og kan ikke bruge dem af en aldeles vilkaarlig Construction. Det vil derfor være nødvendigt, at man enten faaer indført paa Landet en stor Mængde Vogne, som Armeen i Krigstilfælde kunde komme i Besiddelse af tilkjøbs eller tilleie, eller at Staten holder dem i Dplag, hvilket vilde være en meget kostbar Foranstaltning. Jeg troer dog, der er et Punkt, hvor det ærede Medlem ikke havde fuldstændig Ret, nemlig naar han sagde, at Hæren ikke kunde bruge de samme Vogne, som Befolkningen paa Landet kunde bruge. Jeg er fuldstændig overbevist om, at den Vogn, som vil være god for Landbefolkningen — naar der er taget noget Hensyn til, at Sporet bliver bredere, hvad der netop vil gjøre, at Vognen bliver mere henfigtsmæssig til almindelig Brug — vil være fuldstændig tilstrækkelig til det Brug, Hæren